XXXVIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. Február 2. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

Déva vára.

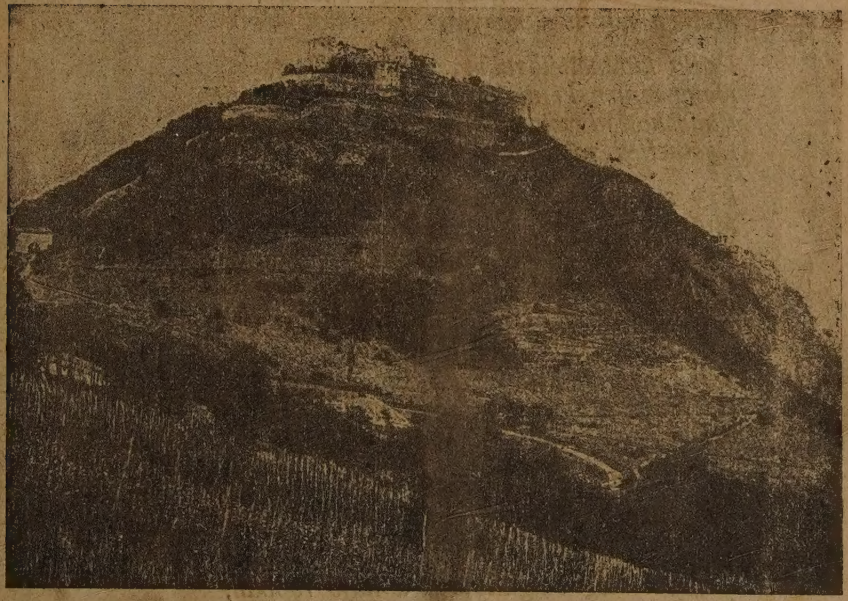

Déva vára, melynek a háboru után szétrombolt Dávid Ferenc emléktábláját a nyáron akarja helyreállitani az erdélyi D. F. Ifjusági Egylet.

Unitarian s
America
Berkeley
California

TŰZHELY MELLETT

Hála.

Felkelő napod barázdában talált,
Ajkunkról Hozzád egy sóhaj: ima szállt.
Megköszöntük az éjjel néma csendjét,
Erőt adó nagy halalmadnak rendjét.

Búzát szórtunk el a mély barázdákba,
Hogy, édes Atyánk, jóságod megáldja:
Hó boritsa el, mint gyöngéd takaró,
Meleg nap süsse, ha elolvadt a hó.

Jég meg ne verje, csipős fagy ne érje,
Pusztító vihar ne jöjjön feleje.
Arany kalásszá érjék minden szem,
Arany kalászból dús kéve legyen.

Rögöt téptünk fel és vetettünk szemet,
De Te őrködtél a mi munkánk felett,
Legyen a szemből kalász, úgy akartad,
Minden napra a kenyeret megadtad.

Pedig küldhettél volna szörnyű vihart,
Hogy tépjen ki minden szálat, mely kihajt.
Elmoshattad volna borzalmas árral,
Égethetted volna forró égi lánggal.

Egy szavadon mult áldás és csapás:
Mindünknek élet, vagy szörnyű meghalás.
De, Atyánk, Te áldást szórtál mireánk,
Legyen érte Tied e hálaimánk.

A gályán.

Véreim, minket gályára vetett a sors,
De hiába zengünk könnyáztatta zsoltárt,
Mérges szelek minden hangját szerteszórják.

Beborult az ég s alattunk vészes vihar,
Megroppan az árbóc, a vitorla foszlik,
És a mi seregünk mégis széjjel oszlik?

Álljatok meg balgák! Ha a hajó roppan,
Lélekvesztőn miért siettek ti tova?
Elsodor az ár, partot nem értek soha.

„Itt maradni!“ Elé minden evezővel,
Izmot feszitni, vér verje ki az arcot.
Véreim, igy érjük el a biztos partot.

Megmaradt erőnkkel megrozzant hajónkra
A réginél büszkébb árbócot faragunk,
Hogy hirdesse messze: mi együtt maradunk!

Nagy mi ellenünk a tenger bősz haragja,
Próbáját a hajó még valahogy bírja,
De lélekvesztőnek menthetetlen sírja.

Homoródújfalu. **Dobai István.**

Még csak egy félév az élet.

Pár percig csend volt a szobában, azután megszólalt a pap.

— Akarod, hogy őszintén feleljek kérdéseidre? Lehet, hogy fájni fog az őszinteség, de — hiszem — meggyógyitja kételkedésedet...

A beteg ember fáradtan legyintett a kezével.

— Meggyógyitani? Lehet. De fájni nem fog. Nincs már mi fájjon, minden, de minden, amit csak szerettem valaha, elmult, porrált, megsemmisült. Amit pedig az ember nem szeret, nem okozhat a szivnek fájdalmakat...

A tiszteletes elmerengett egy pillanatra, majd, mintha csak önmagának beszélne, megszólalt lassan, gondolkozón.

— Kinek van joga számon kérni? Kinek van joga kérdőre vonni? Az, aki adott valamit, aki anyagi kincseit, vagy lelki értékeit valakire reábizta, az számonkérhet, és kérdőre vonhat. Mit adtál te az Istennek, amit számon kérhetnél tőle? Mit biztál te az Istenre, amiért kérdőre vonhatnád őt? Amig az életnek csak mosolyai voltak számodra, addig te gőgösen élvezted ezeket a melengető, szent mosolyokat. Amig erőd és jószerencséd minden széppel és jóval kecsegtetett, addig te gondtalanul herdáltad a jelent, várva az eljövendő még jobbakat. Eszedbe sem jutott, hogy Őhozzá fordulj, hogy megköszönd, vagy hogy hálát adj, vagy hogy feles javaidból juttas azoknak, akik kevébbé voltak szerencsések. Hanem, amikor beborult feletted az ég, akkor számonkérsz. Számonkérsz? Mit? Aki nem adott soha, annak nincsen mit számonkérnie. Ellenben adott tenéked az *Isten!* Adott mindenekelőtt egy szép életet. Beleszülettél egy családba, melynek multja és jelene egyaránt tiszta volt és dicsőséggel teljes. Szüleid voltak, akiket csak szeretni és tisztelni tanulhattál. Neki indultál egy életnek, melynek szebbnélszebb igéretei rejlettek méhében. Itt volt ez a falu, melynek apraja nagyja tefeléd nézett, mint megszokott és szeretett vezetőjére. S mit csináltál te ezzel az élettel? Hogyan kezelted a rád bizott talentumokat, életed szép igéreteit? Nem voltál rosszabb mint

annyi más fiatal társad, akik vadásztak, mulattak, szeretkeztek és legénykedtek vég nélkül. Nem voltál rosszabb, de vajon jobb voltál-e? Valamelyik vadászaton, talán önhibádon kivül, meghütötted magadat, mely aztán a tüdődre ment. Gondoltál-e arra egy pillanatig is, hogy ez az élet, amely veszélyben forgott, nemcsak a tied, hanem az Istené is, aki azt neked adta? Próbáltad-e védeni, próbáltál-e mértékletesebben élni? Ugye hogy nem? Csak akkor mikor már veszélyesebbé vált a betegséged, csak akkor mentél a szanatóriumba, hogy ott mások vigyázzanak arra az életre, amelyre temagad vigyázni nem tudtál. Volt egy menyasszonyod is. Mivel nyerted meg magadnak? Az a-l-e, hogy kutattad lelkének rejtélyeit, hogy megpróbáltál a te lelkedből valami olyant adni, amilyen másnak nem volt, valami olyan mély érzést, valami olyan mély hitet, valami olyan mély szerelmet, amilyennel egyik barátod sem mérkőzhetett? Én azt hiszem, hogy amivel te őt menyasszonyoddá tetted, az nem ilyen lelki fegyver volt, hanem inkább azok a rendes udvarlási módok, amivel a legtöbb ember egyformán próbál. Valószinüleg éjjeli zenét adtál neki, bemutattad a legjobb tehetséged szerint lovagló tudományodat, hajnalig táncoltál vele, vagy vadászatra vitted magaddal, hogy gyönyörködjék ügyességedben, mikor védtelen állatokat halomra lőttél. Csodálkozol-e, hogy amikor jött valaki más, aki éjjeli zenét adott, táncolt és legénykedett, talán ügyesebben mint te, akkor a menyasszonyod elfelejtett téged? Én nem a menyasszonyodat védem, én téged vádollak.

Fáj-e már amit mondok? Érzed-e, hogy eltékozoltad az életedet, s nem hogy te kérhetnél számon valamit is az Isten ől, hanem még inkább neked kell rettegned az Ő nagy számonkérésétől. Nem gondoltál-e arra, hogy ez a te nagy leromlásod, csalódásaid, reményeid rombadűlése, talán maga ez a nagy megpróbáltatás és ez a félév, ami... hogy már ez maga a számonkérés? Talán igy kérdez téged az Isten, mert hiszen Ő nem szavakkal beszél, és nem prédikációkkal kér számon. Vajjon mit fogsz *te* felelni az Ő számonkérésére? Azzal iparkodsz-e kibujni a felelősség alól, hogy Őt vonod felelősségre? Rossz politika, hidd el. Aki Istent akarja megcsalni — magát csalja meg.

Egy percig elhallgatott, talán várta, hogy feleljen valamit ezekre a vádakra a másik. A beteg azonban lezárt szempillákkal feküdt az ágyon, kezei mellén keresztbe téve, azt hihette volna az ember, hogy halott, ha nem hallik pihegő, nehéz lélekzete. A pap felhevült arcán valami szelid meghatottság tünt fel.

— Igen kemény voltam, Pista? — kérdezte lágy, testvéries hangon. — Talán nem kellett volna szemedre vetnem dolgokat, melyek már úgyis mind a multéi és megváltoztathatlanok. Ám épen ez az, ahova elakarok érni, hogy azok a dolgok ugyan csakugyan elmultak már, de mégsem hiábavaló róluk beszélni. Vigasztaljalak téged? Mit ér neked minden vigasztaló szó, ha vissza nem tudom adni azt, amiért élni érdemes, az élet célját. Olyan ez a te eseted,

hogy akár prédikációba lehetne foglalni. Olyan ez a te eseted (s itt a pap arca valami tulvilági, fanatikus fénnyel csillant meg), hogy térden állva kellene, nem is köszönetet, hanem hálát adnod Istennek, amiért emigyen számadásra vont. Most még fiatal vagy, előtted az élet — mert nem hiszem én, hogy csak egy félév lenne az, ami hátra van —, most még ujra kezdheted. Én hiszem, hogy ujra kezdheted. Hidd te is, és meglásd, élni fogsz. Minden lehetséges annak, aki hisz.

A pap elhallgatott s utána mély csend nehezedett a szobára. A megilletődött lelkeken átsuhant fenséges pompában az Isten. Lassan, komolyan ragyogó könnycsepp szivárgott a Balogh István lezárt szempilláira s végig szaladt az arcán. Le, a szive felé. Hanem a beteg nem szólt egy szót sem. Nagyobb ur szava hangzott most választ sem várón, meggyőzően. Isten beszélt egy hulló lélekkel. Balogh István mély csendben figyelt e szavakra s meghatottan.

IV. FEJEZET.

Két nap telt el, Balogh István meggyötört lelkének két sulyos esztendő. E két nap alatt egyre tépelődött. Barátja szavai uj lángokat gyújtottak a lelkében, melyek eddig ismeretlen érzéseket lobbantottak lángra, amelyek fájtak s mégis melegitettek jólesően. A pap és Katica mindent megtettek, hogy felviditsák a beteg embert, ami meglehetős mértékben sikerült is nekik. Azalatt az idő alatt, mikor együtt voltak, a betegnek vidám rózsák nyiltak az arcán s el-elmosolyodott Katica élénk megjegyzésein. Amikor azonban egyedül maradt, átadta magát kinzó és mégis felemelő, melegitő gondolatainak.

A harmadik nap délutánján ép mély, üditő álomból ébredt, mikor a szomszéd szobából halk beszélgetés ütötte meg a füleit. A pap beszélt és néha-néha vastagabb férfihang felelgetett neki vissza. Balogh István eleinte nemigen törődött a beszélgetéssel, de aztán unalmában odafigyelve, tisztán kezdte kivenni a halkan folytatott beszélgetést.

— Ugy van biz' az, tiszteletes ur — mondotta a vastagabb férfi hang —, bizony kellene ez az otthon. Tegnap is épen elbeszéltük Benedek sógorral, hogy mennyivel nyugodtabban dolgoznánk a mezőn, ha tudnók, hogy gyermekeinkre valaki otthon vigyáz. Hiszen, mi tagadás, bizony az asszonynépre is szükség van sokszor s ilyenkor azt se tudjuk, hova tegyük az apróságokat. Hanem hát pénz, az nincs, vagy ha van, nem nagyon mutogatja magát s helyiség sincsen...

A tiszteletes válaszolt valamit, de hogy mit, Balogh István nem tudta kivenni, mert nagyon halkan beszélt. Igy hát a társalgásból csak ennyi jutott tudomására. Elgondolkozva heyert az ágyán egy darabig, majd egy eszme ötlött fel előtte, mely először mély ráncba húzta a homlokát, majd megelégedett derüt vont arcára.

Hirtelen felkelt az ágyból, tétova, gyenge mozdulatokkal ruhája után nyult s nagy üggyel-bajjal felöltözött. Bizony gyenge volt nagyon, de valami nem engedte az ágyban maradni. Tétova lépteivel megindult s egyszer csak ott állott a meglepett tiszteletes előtt a másik szobában.

(Folyt. köv.)

NŐK VILÁGA.

Modern mese.

Régi mesék rendesen ugy végződnek, hogy a sok viszontagság után egymásratalált férfi és nő tojáshéjba kerekednek . . . a mi mai mesénk azonban éppen ott kezdődik, ahol a régiek végződtek.

Egy csendes falusi kuria derék fiatal gazdája szép fiatal feleséget hoz a régi családi fészekbe. A falu apraja-nagyja gyönyörködve nézi a fiatal párt, olyan életet igérően egészséges és szép mind a kettő. Szépek és boldogok voltak, — de ha életük a rendes megszokott mederben folyt volna, — ugy nem sok volna mit mesélni róluk.

Élt azonban a falu végén egy nyomorult kis viskóban egy öreg asszony, — régi mesékben boszorkánynak titulálták volna — és az minden alkalmat megragadott arra, hogy a fiatal asszonnyal beszélgessen és a tapasztalatlan és hiszékeny teremtést lassan-lassan hatalmába keritette. Rémitette, ijesztette s aztán közbe-közbe szépen tudtára adta, hogy az ő tudománya mindentől, ami egy asszony életében kellemetlen, unalmas és elrutitó, biztosan megmentheti.

Eleinte az asszonyka pirulva csodálkozott és haragudott a banya beszéde miatt, jobbik énje hallani sem akart ilyenfajta tanácsokra, de aztán lassacskán, akarva nem akarva, gondolatban mindig többet foglalkozott velök. Izig vérig modern asszony volt, télen-nyáron sportolt és hiába, csábító volt a gondolat, hogy mindig fess és karcsu maradhat és semmi passziójáról nem fog kelleni egyelőre lemondania. Mert természetesen először csak arra gondolt, hogy elodázza a dolgot s egy, két, három esztendeig még zavartalanul élvezi az életet. Egy ideig tépelődött, de lassan elaltatta a lelkiismeretét és egy havas téli vasárnapon, midőn az ura vadászatra ment, a szürkületi órában, ugy, hogy senki se lássa, ellopódzott az öregasszony házikójához . . .

Megelégedett, kéjes mosolygással fogadta a modern boszorkány a szegény kis lépre ment gyermekasszonyt és büvös-bájos szavak kiséretében adott neki 3 követ és megmagyarázta, hogy mikor és hogyan dobja el őket magától.

Teltek a napok, nőttek a napok és jött a virágbontó, rügyfakasztó tavasz. Visszatértek az ereszalji fecskefészek lakói, a csür tetején régi fészkét buzgón tatarozta egy kedves gólyapár és rövid hetek multán, nagy sárgaszáju fecskefiókák hangos csipogással várták a jó falatokat, melyeket apjuk szorgalmasan hordott és a fecskeanya védően terjesztgette szárnyait féltett kicsinyei fölé. A gólyafészek is megnépesedett, 3 hosszucsőrü, hosszulábu fióka leste a ficánkoló békapecsenyét s a gólyamama kerepeléssel fejezte ki büszke örömét.

Életadó öröm dalolt a régi park fái között és zümmögött a verőfényben, a pazarul nyiló gyümölcsfák között, csak az ember hajléka maradt csendes . . .

Teltek a napok, nőttek a napok, jött a nyár és azután az ősz és tél után ujra a tavasz és az öreg fák lombja között ismét megszólalt a fülemülék életadó szerelemre csábító dala.

A fecskefészek és a gólyafészek, mintha még népesebb lett volna, mint a mult esztendőben, csak a közöttük lakó ember hajlékának nem jött uj lakója . . .

Az asszony élte világát, csak néha remegtette meg az ő lelkét is a májusi alkonyat mindenható varázsa . . .

Ilyenkor mintha észrevette volna, hogy a férje különös kíváncsisággal figyeli mindig egyformán karcsu alakját.

Teltek a napok, nőttek a napok és egy forró nyári estén, a kertben sétálva, kérdőre vonta a férfi a nőt.

Az asszony belesáppadt és hallgatott, kinos, szégyenletes beismerő hallgatással. A férfi lelkében egy világ omlott össze s felemelt karja mintegy ösztönszerüen a kapura mutatott.

Az asszony könyörgő szemekkel, összetett kezekkel közeledett feléje, de a férfit könyörtelenné tette jogos haragja; egy nagy kerek kőasztal közelében állottak s arra mutatott: „Amig ebből a kőasztalból ki nem hajt egy pompás rózsató, addig én meg nem bocsájtok Neked!“

És az asszony remegő, tántorgó léptekkel elhagyta a hajlékot, melynek büszkén boldog urnője lehetett volna. És ment, hova, merre? nem tudta, ment céltalanul előre, köves utakon, megcsukló térddel, tövises utakon, felsebzett lábbal, mindig csak ment, ment, ment . . .

Meleg nyári napok voltak, gyakran töltötte az éjjet Isten szabad ege alatt, de legtöbbször könyörületes jó emberekre akadt, akik megszánták a szegény bolyongót. Céltalan bolyongásának szörnyü célja volt, az önvád hajtotta szakadatlanul előre: bünhödni akart és ment, mindig csak ment . . .

Sok heti fáradtságos vándorlás után, a napok rövidültek, hosszabbak és hüvösek lettek az esték, az asszonyt már alig birták lábai s végül aléltan rogyott össze egy erdő közepén egy kis kápolna előtt. Hosszu álmatlan álom után egy remete lakának mohaágyán ébredt ujra eszméletre. A jóságos öreg ember féltő gonddal őrkö-

dött felette, simogatta, etetgette. Hálakönnyel tele szemmel csüggött rajta az asszony, és lassan-lassan megnyiltak ajkai és szavakba tudta önteni szivének mondhatatlan nagy keservét. A jó öreg lelke megesett a szegény vergődő asszonykán és csendes szóval vigasztalni kezdte: „A valódi bűnbánat tud csodát tenni, de először egy nehéz próbát kell kiállania. Bevezeti szép kis templomába, kezébe ad egy sulyos bibliát és ezt kell kezei között tartania estétől reggelig bármi történjen, és bárki is akarja azt tőle elragadni, és bármit hall, vagy bárkit lát . . .

A remete azt szeretné, hogy még néhány napig pihenjen és erősödjön az ő védelme alatt, de az asszony hallani sem akar erről, kérve könyörgi a bibliát, görcsösen szoritja magához és gépies léptekkel megy a templom felé. Az öreg hozza a kulcsokat és védence, mint egy alvajáró megy előre az első padig. Leül s magához öleli a könyvek könyvét. Jön az alkonyat és az asszony mozdulatlanul vár. Besötétedik, de a templom belsejét egyszerre csodálatos fény árasztja el, halk zene hallszik és mintha a pillérek megelevenednének, mindegyikből előlép egy alak és sorra közeledtek az asszony felé, jönnek fényes angyalszárnyu alakok és behizelgő szóval kérik a könyvet, de jönnek sötét, félelmetes alakok, ezek fenyegetnek és ki akarják kezei közül ragadni féltett drága kincsét. A hideg verejték kiüt a homlokán, de emberfeletti erővel megőrzi a bibliát. Azután elcsendesül a templom, hosszú órák lassan telnek, már majdnem hajnalodik és ime ujra mozgást hall és látja, hogy három alak jön feléje. Három gyermek: az első egy fiu, szép barna fürtü, sötét szemü — megszólal — mintha az ura hangját hallaná: „Én lettem volna az első gyermeked“. Utánna lépked egy bájos szép kis leány, egészen olyan mint a saját gyermekkori képei: „Én a Te leányod lettem volna“. És utánuk tipeg egy csöppnyi kis ember: „Én lettem volna a harmadik, s mint legkisebb, a kedvenced!“

Oh szegény asszonynak most volt csak nehéz megtartani a bibliát, midőn szerette volna karjait kitárva keblére ölelni három gyönyörü magzatát. És ebben a pillanatban ugy szenvedett, ahogy csak anyai szív szenvedni tud. De az anyai szív szenvedése mindig megváltó, kiengesztelő, bünt feloldozó szenvedés!

Könnyel teli szemmel nézte, nézte a három gyermeket, könynyei sürü fátyolán át már alig-alig is látta őket, és jött a hajnal, melynek pirkadásával megszünt minden csodás látomány.

Midőn a felkelő nap első sugára besütött a kis templom szines ablakán, jött a remete. Az asszony átszellemült arccal, nyugódt komolysággal tekintett szemébe, csak a kezei szoritották még görcsösen a bibliát. Az öreg jóságosan a vállára tette a kezét. „Isten kegyelmes volt hozzád leányom, legyen ez a mai reggel számodra uj életnek hajnala!“

Abban a pillanatban, midőn a remete elvette tőle a könyvet elkezdett az asszony zokogni, ráborult a jó öreg vállára és sirt,

sirt hosszasan. Az öreg ember lassan átvezette szerény hajlékába s lefektette mohaágyára. Hagyta sirni, hadd folyjanak könnyei, mert ezek a könnyek az anyai fájdalom minden rosszat, bünt és vétket tisztára mosó könnyei voltak. Az asszony sirt, de fel-fel csukló zokogása mind csendesebb lett s lassan, lassan mély álomra szenderült. Átaludta a napot és az éjszakát s midőn a következő reggelen felébredt, bátran lépett agg jótevője elé:

„Áldjon meg a Mindenható azért, amit velem tettél, én most megyek haza."

Az öreg marasztotta, csak nehány napot töltsön még nála, hogy jobban megerősödve induljon aztán a hosszu nehéz utra. De nem, egy pillanatig sem akart késni, fájdalomban edzett lelke nem félt a vándorlás fáradalmaitól, ugy érezte, hogy könnyü és gyönyörüséges lesz utja, mintegy repülni fog vágyainak szárnyán, hiszen haza megy. És tényleg, könnyen és jól haladt előre, fele idő alatt tette meg a hosszu utat, bár késő ősz volt már, nagyon rövidek a napok és hosszuak a hideg éjszakák.

Midőn a falujuk határába ért, éppen hullott az első hó. Amilyen könnyü volt eddig az utja, annyira nehéz lett most ez az utolsó kis rész! El kellett haladnia az öreg banya sötét viskója előtt s ennek látása felébresztett lelkében minden rémes emléket. Eddigi derült önfeledtségét komor tépelődés váltotta fel, hogyan fogja fogadni az ura?

Mind lassabbak lettek léptei, már látta a régi kuria tört fedelének sötét körvonalait az alkonyati égen, de jaj be messze volt még odáig . . .! Mind jobban hullott a hó, melyet felkavart a hideg északi szél. Késő este lett, midőn benyitotta az udvar kapuját. Az öreg komondor farkcsóválva ugrálta körül s megnyalta a kezét. Ez ujabb bátorságot kölcsönzött a szegény már-már összeroskadó asszonynak és hótól fehéren belépett a konyha ajtaján.

Régi cselédje egészen megijedt tőle, alig ismerte meg, de aztán sietett örömmel jelenteni urának, hogy visszatért asszonya.

Az asszony remegve várt, lábai mintegy gyökeret vertek, midőn a jól ismert hang kegyetlenül szólt: „Nem akarom látni, de ne kergessétek ki a hóviharba, hadd huzodjon meg a nagy kemence zugában." A cseléd könnyes szemmel próbálta kérlelni urát, de az hajthatatlan maradt s igy zavartan tért vissza a szegény elgyötört asszonyhoz, saját ágyát akarva elkészitni számára.

De az asszony, ki mindent hallott, csak rázta a fejét s minden szó nélkül meghuzódott a nagy kemence zugában, nehéz mély álomba merült.

Reggelre minden fehér volt. Az első hó csodás tiszta leple boritotta a park öreg fáit, a távoli réteket és hegyeket.

A férfi nem tudott aludni, még szürkület volt, midőn az ablakhoz lépett és olyan látvány tárult eléje, hogy nem akart hinni a szemeinek. A ház előtt levő, most hóval boritott nagy kerek kőasztal közepén kihajtott egy zöld rózsató, telve pompás

piros virággal. Azt hitte, hogy szemei kápráznak, lefutott a kertbe, kezével akarta érinteni a csodás látományt, azt gondolta, hogy csak képzelődik s kezének érintésére szétfoszlik a tünemény . . .

Gyors mozdulattal nyult a legszebb rózsa után és egy nagy tövis véresre szurta a tenyerét. Nem törődve szuró fájdalmával letörte a pompás virágot és sietve futott a konyhába keblére ölelni ujra feleségét. — A nagy kemence zugában csendesen kuporgó asszony — halott volt.

* * *

Bevégzésül, kötelességemnek tartom megmondani, hogy mikor és hogyan jutott eszembe ezt a nem épen vidám mesét a mai alkalommal elmondani. Igaz, hogy mese tele lehetetlen csodával, de mint korkép, sajnos szomoruan igaz, hogy mennyire az, arról meggyőződhettünk nőszövetségünk utolsó közgyülésén, midőn egyik lelkészünk felszólalt, hogy felhivja minden unitárius asszony figyelmét arra a nagyon is elszomoritó tényre, hogy vannak vidéki egyházközségeink, hol a halálozások száma felülmulja a születések számát. Szerinte ennek két oka van: először a bábahiány.

Erre nézve azt válaszolhatjuk, hogy a magyar nők központi titkársága nemcsak teljesen tájékozva van a helyzet komolyságáról, hanem minden lehetőt megkisérel a baj orvoslására. Midőn körkérdés lett intézve a vidéki központokhoz, egyik legjobban megirott feleletet éppen egy unitárius papné küldte be.

Lelkészünk felszólalásában, mint második okot, a fiatal házaspárok gyermekektől való félelmét hozta fel és ez még az előbbinél is szomorubb.

Nagy városokban, hol nehéz az élet és különösen nagy az inség, hol gyakran az asszony a férfival vállvetve végzi a kenyérkereső munkát, megszokott és sokszor megbocsátható jelenség ez, de jaj nekünk, ha kicsiny falvaink népének erkölcsét megmételyezi az ilyen divat.

Egy unitárius nő.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO|OO|OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Körkérdés. Kozma Miklós nagyajtai ny. tanitó afia vetette fel az alábbi problémát, melyet, ime, körkérdés alakjában terjesztünk lapunk olvasói elé. Kérünk mindenkit, akit e kérdés érdekel, hogy levélben vagy levelezőlapon értesitse lapunk szerkesztőségét e kérdésben elfoglalt álláspontjáról. Iskolás gyerekeink számára általános köszöntést kellene kigondolni, mely az összetartozandóságot jelképezze és annak érzetét fokozza. A katholikusok „Dicsértessék a Jézus Christus“, a lutheránusok „Grüsszt Gott“, a cionisták „Salom“ és több amerikai felekezet „God help you“ formáju köszöntései bizonyitják, hogy az általános köszöntés régi és kedves szokás. Felvetjük a kérdést: I. Szükséges-e, hogy az unitáriusok is beinditsanak egy ily általános köszöntést ifjaik számára? II. Ajánlatok egy ilyen köszöntésre. (K. M. afia ajánlata: „Isten áldja!“ és „Isten vele!“)

Külföld.

Levél Japánból.

— Az Unitárius Közlöny számára. —

Már a hajón japániul tanulni elkezdettem. Különös nyelv. Egy nehány szava a magyaréhoz hasonlit (hiszen távoli rokonság volna mi közöttünk). „Só“ például japániul *sió*, minden *minna*, viz *mizu*, jó *joi*. Nyelvtanában is sok hasonlatosság van. De egyben rettenetesen különbözik. Az udvariasság négy fokának kifejezésére a japáni nyelv négy különböző igealakot használ. Ahol a magyar egyszerüen azt mondaná: *olvas*, ott a japáni megkülönböztet. Ha pld. méltóságos urral beszél, akkor azt mondja: *yonde-imazzu;* ha nagyságos urral, akkor: *yomimazzu*; ha tekintetes urral, akkor: *yonde-iru;* ha közönséges szolgalegénnyel, akkor: *yomu*. De ez még semmi! A japáni külön szót használ a saját maga és a vele beszélő cselekedetei kifejezésére. *Mimásta* azt jelenti, hogy „*én* láttam“. *Gorán-naszai-másta* (egészen más szó) azt jelenti, hogy „*ön* látott“ (pillantást — vetni — kegyeskedett). Röviden, már a japáni nyelv tanulmányozása is mutatja, hogy a japáni roppantul, szertartásosan, udvarias.

Amikor Yokohama kikötőjébe megérkeztem, nehány japáni jött a hajóra, hogy a távolból jött rokonokat üdvözölje. A japániak nemzeti viselete, a *kimono*, igen művészies ruhadarab s a fapapucs, vagy *géta* egészen sajátságos. De a viszontlátás iszonyuan kimért és szertartásos volt. Kézszoritás, ölelkezés, csók (ments-isten!) nem járta. Két lépés távolban megállanak s lassan meghajlanak. S még egyszer. Még egyszer. A mondat végét is meghajlással jelölik s kérdőjelül az arcukat mosollyal görbitik el.

Ez az udvariasság a japáninak a vérében van. A rendőrlegények itt kedvesek és lekötelezők (már tudniillik, ha az illető az udvariasság felsőbb fokába tartozik). A diákok enniválóak. A tisztviselők elragadók. S mégis! Néha azt kivánom, hogy az emberek ha durvábbak is, de őszintébbek és nyiltabbak lennének.

Itt valami titokzatos ellentét rejtőzik. A japáni rendkivül hazafiás; nemzeti együvétartozása érzése igen kifejlődött. S mégis, a japániak igazi társas életet nem élnek. Ami őket társadalmilag összetartja ez: mosoly, udvariasság, formák. Az egyén, az a mosolyok mögött mélyen rejtőzik. Azt nyilt, leplétlen szoritásra át nem engedik.

De már az őszinte ember-barátkozás is jön. Két intézmény hozza: az Iskola és Kereszténység. Az Iskola, igazi nyugati példára, társas játékokra, sportolásra nagy sulyt fektet. A gyermekek vidámak s játék közben könnyen barátkoznak. Felnőnek anélkül, hogy érzéseiket s gondolataikat eltitkolni megtanulnák.

S a kereszténység!

A tizenhatodik században nehány katholikus hittérítő jött; a protestánsok javarésze a mult évszázadban érkezett át. Ezek a hit-

térítők sok mindenféle vegyes áruval kereskedtek. Először is: nyugati kulturával. Könyvnyomás, gépek használata s nevelésügyi intézmények. Másodszor: dogmatikus, fölületes, babonás középkori kereszténységgel. Harmadszor: részvét, igazságosságra való törekvés, *vértanus szeretet* ingyen ajánlódott.

Az Amerikai Unitárius Társulat is küldött át hittéritőt Mr. Clay McCanley személyében. Az öreg urat halála előtt Berkeleyben, Amerikában, alkalmam volt megismerni. Az unitárius mozgalomnak nagy sikere volt Japánban — ámbár ezt számok soha alá nem fogják támasztani.

Az unitárius mozgalom nagy érdeme a *társadalmi gondolkozás* fölébresztése. Prof. *Abe Iso,* aki a Szociál Demokratą Párt alapitója és jelenlegi elnöke s minden radikális mozgalom támogatója (feminizmus, mérsékletesség, birth control), unitárius. *Bunji Suzuki*, a Japáni Munkás Szakszervezetek alapitója és elnöke szintén unitárius s Mr. Clay McCanleynek hét évig titkára volt. *Toyohiko Kagawa*, aki a mai Japán egyik legkiválóbb személyisége, munkás vezér, iró, előadó s az igazi krisztusi szeretet megtestesitője (előkelő családi körülményeit odahagyva esztendőkig nyomortanyákon élt, hogy a munkások helyzetén segiteni tudjon) ugyan nem unitárius, sőt az amerikai Kálvinista Egyház tágja, de Abe Iso tanártól sok jó benyomást fogadott s hitfölfogásában, amint arról személyes beszélgetés folyamán magam meggyőződtem, rendkivül szabadelvü.

November 3-án a Waseda Egyetem egyik termében a tokyói unitáriusok összegyülekeztek, hogy az erdélyi unitáriusok első személyes képviselőjétől az ősz püspök üdvözletét átvegyék. Az amerikai unitárius hittéritő visszahivása után az épületüket eladták s egy *„Szabadelvü Keresztény Egyesületet“* alapitottak, amelyik voltaképpen unitárusabb az unitáriusnál, amennyiben *nem áll felekezeti alapon.* Az elnöke Abe Iso tanár s tagjai között egyetemi tanárok, állami hivatalnokok s hivatásos emberek nagy számmal vannak. Az erdélyi unitárizmus történetét s jelenlegi állapotát röviden vázoltam s angliai és amerikai tapasztalataimról is beszélnem kellett.

Kérdésemre, hogy mi volt az oka, hogy Japánban az unitárius *egyház* (rendes vasárnapi istentisztelettel) fölbomlott s helyette „Szabadelvü Keresztény *Egyesület*“ alkalmi gyülésekkel alakult, azt a választ nyertem, hogy Japánban a keresztény egyházak tekintélyes aránya egészen szabadelvü, különösen a „Congregationalist“ egyház (amiből az amerikai unitárius egyház száz évvel ezelőtt kivált s amelyikkel való ujraegyesülésről manapság Amerikában annyi szó esik annak következtében, hogy ma már a Congregationalist anyaegyház is szabadelvüvé vált). Ennek igazságát természetesen el kellett ismernem; de egy ellenvetésem volt. Szabadelvü Congregationalismus ma elérkezett oda, ahol a *mult században* az unitárizmus állott. De közben az unitáriusok is fejlődtek s *modern unitárizmus* ismét jó pár évtizeddel előhaladottabb.

— Miben nyilvánul a modern unitárizmusnak ez az előhaladottsága? — ez a kérdés vetődött fel.

— Modern unitárizmus *felekezetentuli.* Tegnap még rossznéven vettük, ha valaki azt mondta rólunk, hogy mi nem vagyunk keresztények, de ma már Borbély István azt irja, hogy unitárizmus tágasabb fogalom, mint kereszténység s Amerikában a *Humanizmus* mozgalma nyiltan a *vallás ősalapjára* helyezkedik vissza a kereszténység felekezeties alapja helyett. Ma már az unitáriusok a *vallásról* beszélnek *„kereszténység"* helyett s a szeretetet s igazságot, istenországát hirdetik a Jézus (vagy akármelyik vallásalapitó) követése helyett.

S ekkor igen érdekes dolgok derültek ki. A Szabadelvü Keresztény Egyesület titkára s valójában intéző lelke, *Imaska* tanár, a *Japáni Vallás Szövetségről* kezdett beszélni, amelyik egy nehány *Shintoista* (Japán ősvallásnak tagja) kezdeményezésére buddhistáknak s kereszténveknek részvételével alakult meg s arra irányult, hogy a három nagy vallás között *kölcsönös megértést* biztositson. „Valójában a vallás lényege egy, akárhol találjuk" — jegyezte meg Imaoka tanár. Itt azonban rá kellett mutatnom egy tévedésre. A vallás bizonyos oldala bizonyos vidékeken fölmerül s *helyhez, időhöz és személyhez kötődik.* Buddha Indiában filozofikus elmélyedést, az öntudatosságnak föladását emelte ki, Jézus Palesztinában a szeretetet s istenországát. A tévedés abban áll, hogy némelyek e külön vidékek és személyek helyhez és időhöz kötött hittanait akarják *összeegyeztetni* (vallás-synctetizmus), ahelyett, hogy ezeken a helyhez és időhöz kötött kijelentéseken *túl* a *teljes és lényeges vallást* akarnák megteremteni. Más szókkal: a célunk ne az legyen, hogy a jelenleg fönnálló vallásalakzatokat összeegyeztessük, hanem hogy *elég mélyre ássunk le,* hogy a teljes és tökéletes vallást megtaláljuk.

Modern unitárizmus felekezetességen tul van, de a syncretizmus hibájába esnie nem szabad. *Tiszta, egyetemes, helyhez, időhöz és személyhez nem kötött vallást kell keresnie.* Ez a hivatása a jelenben.

A gyülés után az egész társaság barátságosan együtt ebédelt s még arra is ráért, hogy nehány erdélyi vallásos éneket meghallgasson. Ütő Lajos „Fohászát" most Anglia és Amerika után Japán is meghallotta. Uchigasaki tanár, országgyülési képviselő rövid beszéde után az ülés föloszlott. Az erdélyi unitáriusoknak a japáni szabadelvü keresztények igazszivü üdvözletüket küldik.

Balázs Ferenc.

L. C. Cornish az Amerikai Unitárius Társulat elnöke, egyházunk tiszteletbeli főjegyzője és igaz jó barátja, mint sajnálattal értesülünk, nehány hét óta beteg és operáción esett keresztül. A püspök urhoz érkezett Fred R. Lewis urtól ez a hiradás, de egyuttal azzal a mindnyájunkat megnyugtató megjegyzéssel, hogy

Cornish ur a javulás utján van és egy hónapon belül átveheti ismét elnöki teendőinek végzését. Tudjuk, hogy hazánkban Cornish ur sok barátja örömmel fogja hallani a szerencsés kimenetelt.

Gyilkol az automobil. Nem lesz érdektelen egy pár adatot adni az Amerikai Automobil Club jelentéséből, mely szerint nyolc év alatt több embert ölt meg az automobil, mint amennyi amerikai elesett a világháboruban. 1919 Január 1-től 1926 December 31-ig 137.017 ember halt meg részben autószerencsétlenség, részben elgázoltatás miatt, mig a világháboruban 120.050 ember esett el amerikai részről. A háboru vége óta pedig 3,500.000 ember szenvedett nem halálos végü sérüléseket az automobil által. 1926-ban 1000 emberrel több áldozata volt az automobilnak, mint 1925-ben. Ezek az adatok jól rávilágitanak arra tényre, hogy az automobil problémáját el kell valahogy intézni, még pedig a rendszabályok szigoru betartásával, mely azonban egyformán kötelezze az autovezetőket és a járókelőket is, kik igen sok esetben saját maguk okozták a szerencsétlenséget gondatlan magatartásukkal.

Egyleti élet és munkásság.

Több jelentést kaptunk a vidéki egyletek müködéséről, de szeretnők látni mindeniknek az élete jeleit. Várjuk.

A kolozsvári Dávid Ferenc-Egylet jan. 19-én nagyszabásu hangversenyt rendezett a kollégium disztermében, melyre megnyerte a város legnevesebb müvészeit. A hangverseny nagy és diszes közönség jelenlétében folyt le s maradandó emléket hagyott minden jelenlevő lelkében.

Az oklándi D. F. Nőegylet 1926 januárban alakult meg s azóta van müködésben. Összejöveteleit kéthetenként szerda estéken tartja. Ezeken kivül a két év alatt rendezett: 1926 telén müsoros táncmulatságot s ugyanazon év november 28-án müsoros tea-estélyt; 1927 februárjában müsoros táncmulatságot s ugyanazon év december 11-én müsoros tea-estélyt szép erkölcsi és anyagi sikerrel. A tea-estélyek alkalmából a tagok meglepően gazdagon hoztak áldozatot, adván rumot, cukrot s különösen tésztát oly bőmértékben, ami minden várakozást felülmult. A közönség oly nagy érdeklődést tanusitott, hogy a zsufolásig telt nagy teremben már nem kapott helyet egy tekintélyes rész. A rendezett estélyek jövedelme adott alapot egyfelől a jótékonyság gyakorolhatására, másfelől egyéb hasznos dolgok szolgálatára. Ilyenek voltak: 1. Alapitói dij a központi D. F.-Egyletnek. 2. Egyik szegény, özvegy tagtárs iskolás gyermeke halála alkalmából 500 leu segélyt nyujtott. 3. Az oklándi felekezeti iskolának 1927 tavaszán 2000 leu segélyt adott. 4. ugyanazon év őszén beszerzett és előállitott egy kellően diszes temetési felszerelést (nyujtópad, ravataltakaró, ajtó- és ablakdrapériák), hogy azzal rendezhessék be a tagok halottas házát. Ez

a felszerelés 7000 leut meghaladó összegbe került. 5. A most mult karácsonyban diszes karácsonyfa-ünnepélyt rendezett az egylet, amikor 3300 leu értékü különböző ajándékot osztott ki. Ehez hozzájárultak: a Nőegylet 2000, az áll. iskola 500, Dr. Máthé István 300, a t.-pénztár 300, Müller Hilda 100 leuval s még páran kisebb összegekkel. Az estélyeken sokan voltak közremüködők, az előkészitéssel és rendezéssel fáradozók. Azokat névszerint nem soroljuk fel, itthon azonban nyilvántartást vezetünk róla. E tudósitással kapcsolatosan általánosságban mondunk hálás köszönetet mindannyiuknak. Legyen a nemes munkásságra Isten áldása!

A petrozsényi Unitárius Nőegylet állandó és folyton növekvő tevékenykedésének gyönyörü bizonysága az a december 24-én megtartott lélekemelő karácsonyfa-ünnepély, amelyen 91 unitárius tanuló részesült ruhafélében és karácsonyi csomagban s azonfelül 100 gyermek karácsonyi csomagban, összesen 25.795 leu értékben. Amidőn ezen nagy és áldozatos munkáért a petrozsényi Unitárius Nőegyletnek, élén Weress Béláné lelkésznével, e helyen is őszinte köszönetet mondunk. Az adományok és munkateljesitmény nyugtázásával kedves és legelemibb kötelezettségünknek óhajtunk eleget tenni. Tanulóink karácsonyi segélyezésére gyüjtöttek: Marosi Andrásné, Fodor Mancika és özv. Gombos Andrásné 4427 leut, Weress Béláné 2770 leut, Bereczki Jánosné 2456 leut, Tóth Ferencné 1000 leut, Szép Ida és Szép Eszti 563 leut, Tölcsér Ferencné 648 leut, Iszlai Dénesné 627 leut, Zsigmond Ilona 617 leut, Halmi Jánosné 595 leut, Varga Sándorné 593 leut, Deák Erzsike 540 leut, Ilia Katica és Ilia Erzsike 520 leut, Boros Jolán és Tóth Eszti 501 leut, Fodor Mancika 400 leut, Dávid Anna 400 leut, Asztalos Ambrusné és Rozsos Ferencné 382 leut, özv. Köröstély Mihályné 368 leut, Molnár Albertné 268 leut, Nagy Józsefné 248 leut, Dobos Erzsi és Dobos Ilus 170 leut. Egy pár cipőt adományozott Iszlai Dénesné 600 leu értékben, Kilyén Istvánné 100 leut adományozott. — Szegény tanulóink ruháit varrták: Pap Jánosné, Halmi Jánosné, Szász Ferenc, Botár Gyuláné, özv. Gombos Andrásné, Buzogány Dénesné, Marosi Andrásné, Bereczki Jánosné, Asztalos Ambrusné, Rozsos Ferencné, Iszlai Dénesné, Iszlai Lajosné, Tóth Ferencné, Ercsei Sándorné, Gáspár Ferencné, Kiss Mihályné, Ács Lajosné, Biró Lajosné, Varga Lajosné, Sink Jánosné, Dávid Ferencné, Dávid Anna, Ilia Katica, Ilia Erzsike, Szép Eszti, Szép Ida, Fodor Mancika, Demény Ilona, Deák Zsuzsika, Zsigmond Ilona, Sófalvi Ida, Udvar Istvánné. Összesen 2430 leu értékben. — Természetbeni adományokkal szegény tanulóink és gyermekeink karácsonyi segélyezéséhez hozzájárultak: Halmi Jánosné 205, Botár Gyuláné 180, Ercsei Sándorné 130, Szász Ferencné 90, Gáspár Ferencné 80, Szép Iduska 80, özv. Köröstély Mihályné 70, Dávid Annuska 65, Tóth Ferencné 60, Iszlai Dénesné 60, Buzogány Dénesné 60, Timár Mártonné 60, Iszlai Lajosné 55, Pap Jánosné 50, Sófalvi Jánosné 50, Biró Lajosné 50, id. Muszka Dénesné 50, Tóth Imréné

50, Kiss Mihályné 45, Bereczki Jánosné 45, Kiss Mártonné 40, Ács Lajosné 35, Varga Lajosné 30, Balogh Ferencné 30, Demeter Jánosné 30, Fogarasi Miklósné 25, özv. Gombos Andrásné 15, összesen 1740 leu értékben. Karácsonyi cukorkákat készitett Balogh Ferencné, egy pár cipőt adományozott Ferrári Dávidné 600 leu értékben, 2 drb festményt adományozott Shakirov orosz festőművész 2000 leu értékben, 1 drb festményt adományozott Fodor Mancika 600 leu értékben. A fenti adományokért hálás szivből jövő köszönetünk kifejezése mellett a nemes szivü adakozók és fáradozókra Istennek áldását kérjük! A petrozsényi Nőegylet 1927. évi bevétele 51.627 leu volt. **Krónikás.**

Sorozatos előadások az ifjuság számára. Egyletünk vezetősége elhatározta, hogy ifjuságunk valláserkölcsi öntudatának ébresztésére és megerősitésére február 5-től kezdve előadássorozatot tart. Az előadások a kollégium disztermében lesznek, mindig délután 5 órakor, február 5-től a reákövetkező öt vasárnapon. A hat előadás a következő: február 5-én Boros György: A vallás és az ifjuság, 12-én Gálfi Lőrinc: A biblia állandó értékei, 19-én Szent-Iványi Sándor: A hit szerepe életünkben, 26-án Csifó Salamon: Egyházunk történetének kimagasló jelenetei, március 4-én Vári Albert: Nagy jellemek, 11-én Kelemen Lajos: A kolozs-dobokai egyházközségek történetéből. A felolvasások mellett pár szavalat és zeneszám fogja a müsort kiegészitení. Az előadásokra szivesen látunk bárkit, mert ha elsősorban az ifjusághoz szólnak is, a nagyközönség számára is érdekeseknek igérkeznek.

Egy szerény kis D. F.-estély. Túri egyházközségünkről mostanában csak jót hallunk. Kicsinyek, kevesen vannak s nem gazdagok anyagiakban, de már a lelkészi udvaron van 18.000 tégla s a hivek fizetik hozzájárulásukat az épitendő lelkészlak javára.

Az igaz, hogy közben lelkész irányitása mellett egészséges egyháztársadalmi élet van s épül a szivekben és lelkekben Istennek temploma. Nagy erő a lelkész kezében a néppel való foglalkozás. Ezerszeresen hozza meg kamatját. Nincsen alkalmas középület a faluban — az iskolát kivéve —, hol összejöhetnének s igy magánházban tartják D. F.-összejöveteleiket. Január 12-én is együtt volt a hivek lelkes serege s magam sem tudtam könny nélkül szemlélni azt a valláserkölcsi meghatottságot, ami megszállva tartotta a sziveket. A 76 éves aggastyántól lefelé, a fiatal gyermekig volt ott szereplő s mikor én édesanyámról, majd általában az édesanyáról s végül anyaszentegyházunkról beszéltem nekik, láttam és éreztük, hogy nagy érték az *anya* ezen a világon.

Hadd világitsanak az ilyen szivnemesitő, léleképitő, egyházalakitó D. F.-esték a mai sötét éjszakánknak horizontján s épüljenek kulturánk középületei a szivek templomában megélt érzések erejétől! **Dr. K. E.**

☞ ***Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny" ingyen jár!***

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Egyházunk megmentésére világi hiveink részéről ujabban a következő megajánlások jöttek: dr. Elekes Dénes i. f. ü. gondnok Székelykeresztur 12.000 leu, br. Daniel Ferenc Vargyas, Péterffy Albert Székelykeresztur 10.000—10.000 leu, dr. Tamás István Alsójára 6000, Halmágyi Gábor Brassó, K. Nagy Árpád f. ü. gondnok, Joós András 5000—5000 leu, Szakács Miklósné Székelykeresztur 4000 leu, Dr. Vernes István köri felügyelő-gondnok Barót, Dr. Sükösd Zsigmond Brassó, Ifj. Schuller Rudolf Kelementelke 2000—2000 leu, Reichert Károly Datk 1200, Borbély Máté Torda, Székely István Abrudbánya, Gál Lajos Alsógáld, Imre Pál Homoródszentpál 1000—1000 leu, László István Etéd 1200 leu, Szentpály Sándor Szárazajta 600 leu, Dr. Székely Ákos Máramarossziget, Antal József állomásfőnök Vizakna, Halmágyi Samu Székelyudvarhely, Biró N. Miklós Felsőrákos 500—500 leu, Firtosi János Felsőrákos, Antal P. Mihály Alsórákos, Szász Gábor Alsórákos, Ferkő József Datk 400—400 leu, Pap László Székelyudvarhely, Gyerő Ambrus Ürmös, Jakab István Olthéviz 200—200 leu, Imecs Jenő 100 leu, a felsőfehéri köri közgy. világi tagjai még 3000 leu összeget, Gyulai Béla sinfalvi állami tanitó-kántor 1200 leu.

A fekete-gyémántok földjén. Nehéz élet a bányász élete, de nagyon fontos a kultura szempontjából. Veszélyes is ez az élet, sőt gyakran megköveteli a maga áldozatát.

Mi erdélyi magyarság bőven kivesszük részünket az áldozatos kulturmunkából a Zsil-völgyi kőszénbányák müvelése által. Kicsiny unitárius Egyházunknak is elég sok hive tömörült oda, hogy családja megélhetését szolgálva, áldozatot hozhasson minden szépért-jóért.

Hiveink több helyen elszórten élnek, de három nagy csomópont köré csoportosulnak: Petrozsény, Lupény és Vulkán.

Lupény—Vulkán együtt tud fenntartani egy egyházközséget, Petrozsény egyedül — szórványaival.

Karácsonykor sikerült *Lupény—Vulkán* társegyházközségekbe bevezetni a legáció intézményét s nagy örömmel láttam ott a fejlődő életet. Lelkész, gondnok, keblitanácsosok s hivek hivatásuk magaslatán állva, várják a tavaszt, hogy Lupényban imaházat épitsenek.

Hálás köszönetet mondok e helyen is a karácsonyi szép gyülekezeteknek, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt azért a gyönyörü énekért, amelynek érzésével együtt emelkedhettünk jó Atyánkhoz. Teologiánk nevében vezetőknek és hiveknek egyaránt köszönöm szivességét és jóakaratát s kérem Isten segedelmét Egyházépitő nemes törekvéseikre.

Petrozsényban már áll a modern unitárius templom s csak elkészitését várja ettől a titáni munkát végző Egyházközségtől. Jó irányitás mellett megértő hivek bámulatos eredményeket érnek el. Mikor az uj templom be lesz fejezve, itt is biztosan kapunk egy jó légációt.

A fekete-gyémántok földjén nehéz munkában Istenes népünk jó irányitás mellett értékes vallás-erkölcsi életet él. *Dr. K. E.*

W. G. Tarrant. A napokban kaptuk a szomorú hirt Angliából, hogy W. G. Tarrant úr, az „Inquirer" c. angol unitárius heti lap szerkesztője és kiadója pár héttel ezelőtt életének 73-ik évében meghalt. Az elhunytban mi magyar unitáriusok egyik melegszivü barátunkat gyászoljuk. Legyen áldás emlékezetén.

A székelyderzsi egyházközség hivei abból az alkalomból, hogy lelkészüket: Balázs András, december hó 15-én esperessé választotta az egyházkör, a következő vasárnap — dec. 18-án — a délelőtti istenitisztelet alkalmával meleg üdvözlésben részesitették. Az istenitisztelet végeztével Dénes János Veres pénztárnok köszöntötte és örömüket fejezte ki afölött, hogy lelkészük és vele együtt az egyházközség is ilyen szép kitüntetésben részesült. Isten segedelmével és áldását kéri az új esperesre. Esperes lelkész afia a következőket válaszolta: „Kedves Hiveim és Testvéreim! Jóleső örömmel és hálás köszönettel veszem a szives üdvözletet esperessé történt választásom alkalmából. Minden esetre nagy megtiszteltetés ugy reám, mint egyházközségünkre nézve. Derzs századok hosszu során át eddig is az elsők közé tartozott. Kisebb időközökkel mindig esperesi székhely volt. Ez a mostani volt a leghosszabb időköz. 56 éve, hogy áldott emlékü elődöm: Inczefi József halálával megszünt itt az esperesi székhely. A 18-ik század elejétől közel száz esztendőn keresztül egyfolytában esperesi székhely volt. Legrégibb emlékeink szerint 1270-ben a derzsi esperes neve Miklós volt. Az unitárius vallás megszilárdulása után levéltári adataink szerint az 1690-es években kövendi Nagy Mihály az esperes, akiből később püspök lett. 1728—1807-ig egyfolytában esperesi székhely volt Derzs: ujszékelyi Menyhárt Sámuel, torockói Kovács Márton és ujszékelyi Finta József idejében. 1838—71-ig pedig nagykadácsi Inczefi József. És most 56 év után az én csekélységemmel ismét esperesi székhely lett Derzs. Köszönöm szives figyelmeteket ez alkalomból. A jó Isten tartsa meg lelketekben azt a szeretetet, melylyel arra érdemes belső embereiteket becsülni tudjátok. Én ezután is csak az leszek köztetek, aki eddig voltam: nagyoknak és kicsinyeknek, szegényeknek és gazdagoknak becsülője s tanitója. Ti pedig ne feledjétek, hogy Derzs ismét esperesi székhely lett és ezután ugy kell viselkedjék, hogy példaadásán a többi egyházközségek is buzduljanak és lelkesüljenek. Népe, lakossága szintén oda kell emelkedjék érzésben, gondolatban és cselekedetben, ahol utmutatója lehet más községek népeinek. Isten áldása legyen anyaszentegyházunkon és benne mindnyájunkon!"

Énekvezér beiktatás Szentgericén. Régi óhajtása ment teljesedésbe szentgericei hiveinknek mult év őszén, mikor az egyházközség évek óta üresedésben levő s most már önállósitott kántori állására Ajtay József ifju kántor-tanitó afiát megnyerte. Az uj énekvezér beköszöntőjét nov. 13-án tartotta a mindkét felekezet tagjaival zsufolásig megtöltött templomban. Beiktatását a 144. zsoltár 9 és 12 versei alapján lelkész afia végezte. Gál Ágnes az

ifjuság nevében virágcsokorral, a helyi ref. lelkész szép beszéddel köszöntötte.

Szabédról. 1927 december hó 11-én kellemes és fölemelő kis „családi ünnepség"-ben volt része a szabédi unitárius egyházközségnek. Szabó Lajos volt énekvezér-tanitó hosszu lelkiismeretes szolgálat után nyugalomba vonult. Ünnepélyes istentisztelet keretében bucsuzott az öreg mester és könnyes szemekkel számolt be 47 évig tartó munkásságáról. Könnyeket bontó volt a jelenet, mikor aggodalmas lélekkel kérte a gyülekezetet, — a tanitványait, hogy életükkel tegyenek bizonyságot arról, hogy az ő küzdelmei nem voltak hiábavalók. Ugyancsak e hónap 17-én szombaton este a Nőkszövetségének rendezésében az iskolás gyermekek nagy sikerrel adlák elő a „Hófehérke" cimü kis szindarabot. A tanulás mellett az előadás célja az volt, hogy jövedelméből a gyermekeknek karácsonyi ajándékokat vásároljanak. 18-án vasárnap ünnepélyes istentisztelet keretében Nagy József helybeli állami tanitó foglalta el az üresedésbe ment kántori állást. A beiktatást a segéd-lelkész végezte. 24-én, karácsony szombatján este szintén a nők rendezésében az iskolás a kisebb gyermekek számára karácsonyfa-ünnepély volt. Milyen jól esett a csillogó karácsonyfa alatt együtt énekelni a gyermekekkel a karácsonyi angyalok himnuszát, Az ünnepnapok sem voltak nyomtalanok, 26-án, másodnap este a segéd-lelkész és a kántor, Nagy József rendezésében szép sikerrel adta elő a felnőtt ifjuság Almásy Tihamérnek: „A tótleány" cimü 3 felvonásos népszinmüvét. A fáradozás, mellyel a darab előadását előkészitették, nem volt hiábavaló. A szereplők mind jól megállották a helyüket. Az előadás jövedelme harmónium alapra fordittatott.

A székelyudvarhelyi nőszövetség 1000 leu adományt küldött a leányotthon javára, a segesvári nőegylet pedig 500 leut.

Rugonfalvi unitárius élet. Örömmel jelentjük, hogy Szentannai Biri egy urvacsorai kelyhet ajándékozott a rugonfalvi unitárius leányegyházközségnek 1050 leu értékben; Pap Ferencné tiszteletesasszony egy kenyér-tálcát 600 leu értékben; Orbók Vilma, Annuska, Róza urleányok pedig egy urasztali teritőt adtak 300 leu értékben. Midőn mindezt hálás köszönettel emlitjük fel, nem mulaszthatjuk el kifejezést adni amaz óhajunknak, hogy az imaházat Rugonfalván fel kellene épiteni s jelezzük azt is, hogy a szépen munkálkodó kedei egyházközségünkről lesz még fontos mondani valónk olvasóink számára. Dr. K. E.

Dr. Vernes István afiát, aki ezelőtt háromszéki körünkben s nevezetesen Brassóban, mint gondnok fejtett ki eredményeiben dus egyházi munkásságot, most felsőfehéri körünkben felügyelő gondnoknak választották meg. Tudjuk, hogy uj tisztségében is a régi szeretettel és buzgósággal fog egyházáért munkálkodni.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába január 1-től 25-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek: Agh Ferenc Kolozsvár; Kiss Boriska Zombor Markovics Jánosné Fogaras, Keresztély Zsigmond Kolozsvár, Unitárius Egyházközség, Dávid Ferenc-Egylet, Felcser Lukácsné,

Kisgyörgy Sándor, Özv. Tarcsafalvi Albertné Vargyas, Benke Márton Sósmező, Nagy Gergely Sepsziszentgyörgy, Weress László, Németh Andor Kolozsvár, Németh Albert Sz.-Udvarhely, Nagy Jenő Jobbágyfalva, Gergely Istvánné Barót, Pataki Jánosné Brassó, Boros Mózes Jobbágyfalva, Dr. Borbély Béla Torda 1928-ra; Incze Böske Ákosfalva, Lőrinczy Miklós Nyárádszentlászló, Benedek János Csókfalva, Német Kata, Özv. Pataky Józsefné Alsójára, Dezső János Kolozsvár, Nagy Andrásné Petrilaka, Miklós János a Józsefé Dombó, Kovács Pál, báró, Kolozs, Karácsony Ferenc, Kozma Károly, Benedek Albert, Bölöni Vilmos, Harkó Ferenc, Kisgyörgy Jenő Brassó, Dimény Mózes Hosszufalu, Korondi Dávid Ferenc-Egylet 1927-re; Szinte Lajos Nagyszeben 1926-ra; Török Lajos Énlaka, Kovács Gábor Csikszépviz, Dombi János Homoród-szentmárton, Miklós János a Samué Dombó, Borbély Máté Torda, Ajtay J nos Kolozsvár 1927—28-ra; Major Sándor Nagyszeben 1925—26-ra; Györke Dénes Beszterce, Czakó László Torda 1925—27-re; Kun János Kolozsvár 1926—27-re; Bartok Simon, Pál Simon Torockó, Unitárius Egyházközség Dombó 1924—27-re; Kozma András Budapest 1926—28-ra.

Alapitói dijban fizettek: Major Domokos Zsibó 400 L., Barla Dezső Marosludas 200 L., Marosvásárhelyi Unitárius Nőszövetség 500 L., Dr. Tana Gyula Sepsiszentgyörgy 500 L., Buzogány Márton Arad 500 L. Az Unitárius Leányotthonnak adományozott a Marosvásárhelyi Unitárius Nőszövetség 1000 L-t. Kolozsvár, 1928. január 26-án. Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Szerkesztői üzenetek.

K. M. Oradea-Mare. Köszönjük az irásokat, amint látni tetszik, szivesen közöljük őket. Legyen szerencsénk máskor is. — **H. Kálmán.** Az Ifjusági Egylet levele rég elment már. A nyári konferenciát összekapcsoljuk a Dávid Ferenc-emléktábla visszaállításával. Időpontul valószinüleg junius hó végét fogjuk megjelölni, hogy akkor a vakációra hazamenő diákok egy költséggel eljöhessenek. Kérem levelét cimemre küldeni (Sz. S) s akkor nem lesz fenakadás a levélváltásban. — **Érdeklődő Marosvásárhely.** Sajnos vidéki Ifj. Egyleteinkkel nem olyan pontos az érintkezés, mint ahogyan szeretnők. Legtöbb tagja a kolozsvári Egyletnek lenne, ha az iskolákra kényszeritett szabályok nem különitenék el ifjainkat gimnázisták, kereskedelmisták és nem-iskolások csoportjaira. Igy Torda megelőz minket másfélszáz tagszámával. — **Farkas ur.** Levelemet kaptad? Gyertek fel, szivesen várunk. Uj verseket kérünk. — **V. B. Árkos.** A naptárak elmentek? Kérünk szives értesitést. — **P. L. Fogaras.** További kéziratokat kérünk. — **Aggódó, Homoród-mente.** Amint látja, megmozdultunk. A Modern mesénél szebb és jobb megvilágitást hol találna? — **Többeknek.** Tekintve a posta drágaságát, nem sürgös és nem kényes kérdésekre e rovatban válaszolunk. Szerk.

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Szent-Iványi Sándor, Dr. Varga Béla.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor cimére Cluj Unitárius Kollégium küldendő.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárosához küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.